

## Rodzina Kelles - Krauzów

Prezentowane materiały pochodzą z kolekcji rodziny Kelles - Krauzów przechowywanej w Archiwum Państwowym w Radomiu. Pierwszym przedstawicielem tej rodziny zamieszkałym w Radomiu był Michał Kelles - Krauz.

Zgromadzone materiały dotyczą jego oraz jego dzieci: Jana, Matyldy, Kazimierza, a zwłaszcza Stanisława wraz z żoną Marią.

---

Maria Kelles-Krauz (nazwisko panieńskie Nynkowska) urodziła się w 1882 r. w Radomiu. Szybko zetknęła się z ruchem socjalistycznym, poznając jego wybitnych przedstawicieli - Kazimierza i swego przyszłego męża Stanisława Kelles-Krauzów. W czasie studiów wstąpiła do PPS, a od 1910 r. zaczęła pracę społeczną i niepodległościową na terenie Radomia. W 1919 r. objęła z ramienia PPS przewodnictwo Rady Miejskiej miasta Radomia, co było ewenementem na skalę europejską. Szczególne zasługi położyła M.Kelles-Krauz na polu rozwoju kultury i oświaty. Po zakończeniu drugiej wojny światowej wyjechała z mężem do Danii i tutaj poświęciła się przekładom literackim. Dokonała 13 tłumaczeń z języka duńskiego i 5 tłumaczeń z języka rosyjskiego na polski. Po powrocie do Polski mieszkała w Warszawie i tu zmarła w 1969 r.

Stanisław Kelles-Krauz urodził się w 1883 r. w Radomiu. Doktorat z medycyny uzyskał w 1909 r. na Uniwersytecie Jagiellońskim. Pięć lat wcześniej wziął ślub z Marią Nynkowską. Związany z PPS prowadził pracę społeczną w Radomiu. W okresie pierwszej wojny światowej służył w armii rosyjskiej i przez rok przebywał w austriackiej niewoli. W 1915 r. powrócił do Radomia i objął kierownictwo szpitala zakaźnego.

W listopadzie 1918 r. wszedł w skład Komitetu Pięciu, który przejął od Austriaków władzę nad miastem, a później pełnił funkcję lekarza wojskowego, uzyskując stopień majora. Położył duże zasługi w zorganizowaniu radomskiej Kasy Chorych, był również przewodniczącym Rady Miejskiej miasta Radomia i Towarzystwa Uniwersytetu Robotniczego. W 1928 r. zasiadł w Senacie z ramienia PPS. W okresie okupacji był więziony przez hitlerowców w obozie koncentracyjnym Sachsenhausen. W 1945 r. powrócił do Radomia, w rok później został mianowany ambasadorem polskim w Danii. Przebywał tu wraz z żoną do 1954 r. Po powrocie do kraju zamieszkał w Warszawie, wchodząc w skład władz naczelnych Polskiego Czerwonego Krzyża, Związku Bojowników o Wolność i Demokrację i Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej. Tu zmarł w 1965 r. Pozostawił po sobie bogatą spuściznę literacką w postaci wspomnień i artykułów. Został uhonorowany wieloma odznaczeniami państwowymi.